

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 18 december 2008 *

I de förenade målen C-101/07 P och C-110/07 P,

angående två överklaganden enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 20 respektive den 19 februari 2007,

Coop de France bétail et viande, tidigare Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), Paris (Frankrike), företrädd av M. Ponsard, avocat, med delgivningsadress i Luxemburg (C-101/07 P),

Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), Paris,

Fédération nationale bovine (FNB), Paris,

Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL), Paris,

* Rättegångsspråk: franska.

Jeunes agriculteurs (JA), Paris,

företrädna av V. Ledoux och B. Neouze, avocats (C-110/07 P),

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av A. Bouquet och X. Lewis, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues och S. Ramet, båda i egenskap av ombud,

intervenient i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas samt domarna A. Ó Caoimh, J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka och U. Lohmus (referent),

generaladvokat: J. Mazák,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 17 april 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

med beaktande av beslutet av den 2 oktober 2008 att återuppta det muntliga förfarandet,

och efter att den 16 oktober 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- ¹ Coop de France bétail et viande, tidigare Fédération nationale de coopération bétail et viande (nedan kallad FNCBV) (C-101/07 P) och Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (nedan kallad FNSEA), Fédération nationale bovine (nedan

kallad FNB), Fédération nationale des producteurs de lait (nedan kallad FNPL) och Jeunes agriculteurs (nedan kallad JA) (C-110/07 P) har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt meddelade den 13 december 2006 i de förenade målen T-217/03 och T-245/03, FNCBV m.fl. mot kommissionen (REG 2006, s. II-4987) (nedan kallad den överklagade domen). Förstainstansrätten fastställde i den överklagade domen att de böter som Europeiska gemenskapernas kommission ålagt klagandena genom beslut 2003/600/EG av den 2 april 2003 om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget (Ärende COMP/C.38.279/F3 – Franskt nötkött) (EUT L 209, s. 12) (nedan kallat det angripna beslutet) skulle sättas ned, och ogillade i allt väsentligt ansökningarna om ogiltigförklaring av nämnda beslut.

Tillämpliga bestämmelser

- ² I artikel 15.2 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8), föreskrivs följande:

”2. Kommissionen får ålägga företag och företagssammanslutningar böter om lägst ettusen och högst en miljon beräkningsenheter, eller ett högre belopp som dock inte får överstiga tio procent av föregående räkenskapsårs omsättning för varje företag som har deltagit i överträdelsen genom att uppsåtligen eller av oaktsamhet

- a) överträda bestämmelserna i [artiklarna 81.1 EG eller 82 EG], eller

b) åsidosätta ett åläggande som har beslutats med stöd av artikel 8.1.

När bötesbeloppet fastställs skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.”

³ Punkt 5 c i kommissionens riktlinjer för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3) (nedan kallade riktlinjerna) har följande lydelse:

”I ärenden där företagssammanslutningar ifrågasätts är det viktigt att besluten i största möjliga mån riktar sig till de företag som ingår i sammanslutningen och att dessa företag döms till böter individuellt.

Om detta förfarande inte är möjligt (t.ex. om sammanslutningen har flera tusen medlemmar) och bortsett från förfarandena enligt EKSG-fördraget, kommer företagssammanslutningen att dömas till ett samlat bötesbelopp som är beräknat i enlighet med de principer som anges ovan men som motsvarar de sammanlagda individuella böter som skulle ha dömts ut för var och en av medlemmarna i sammanslutningen.”

⁴ I artikel 1 i förordning nr 26 av den 4 april 1962 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror (EGT 30, 1962, s. 993; svensk specialutgåva, område 4, volym 1, s. 3) föreskrivs att om inte annat följer av artikel 2 i förordningen ska artiklarna 81–86 EG samt tillämpningsbestämmelserna till dessa tillämpas på alla avtal, beslut och förfaranden som avses i artiklarna 81.1 EG

och 82 EG och som rör produktion av eller handel med sådana produkter som är upptagna i bilaga I till EG-fördraget, bland annat levande djur samt kött, fläsk och andra ätbara djurdelar.

- 5 I artikel 2.1 i förordningen föreskrivs följande:

”... [A]rtikel [81.1 EG] gäller inte sådana avtal, beslut och förfaranden som avses i föregående artikel och som utgör en integrerad del av en nationell marknadsorganisation eller som är nödvändiga för att förverkliga de mål som anges i ... artikel [33 EG]. I synnerhet gäller den inte sådana avtal, beslut och förfaranden mellan lantbrukare, sammanslutningar av lantbrukare eller sammanslutningar av sådana sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat vilka, utan att medföra någon skyldighet att hålla samma priser, avser produktion eller försäljning av jordbruksvaror eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksvaror, såvida inte kommissionen finner att konkurrensen sätts ur spel eller att förverkligandet av de mål som anges i ... artikel [33 EG] äventyras därigenom.”

Bakgrund till tvisterna

- 6 De omständigheter som ligger till grund för de vid förstainstansrätten anhängiggjorda målen, såsom de har beskrivits i den överklagade domen, kan sammanfattas enligt följande.

- 7 I FNCBV, som är klagande i mål C-101/07 P, ingår 300 producentkooperativ inom uppfödning av nötkreatur, svin och får samt ett trettiotal kooperativ eller företag med slakterier och tillverkning av köttprodukter i Frankrike.
- 8 FNSEA, FNB, FNPL och JA, som är klagande i mål C-110/07 P, är sammanslutningar bildade enligt fransk rätt. FNSEA är Frankrikes största jordbruksorganisation. Geografiskt utgörs den av lokala föreningar av jordbruksföretagare sammanslutna i antingen organisationer på departementsnivå eller förbund på departementsnivå (nedan kallade FDSEA-förbund). I FNSEA ingår dessutom 33 specialförbund, som företräder de olika producentintressena, däribland FNB och FNPL. JA, slutligen, företräder de jordbrukare som är yngre än 35 år. För att kunna vara lokal medlem i JA, måste man också vara medlem i en lokalförening som ingår i ett FDSEA-förbund.
- 9 Till följd av att, från och med oktober 2000, nya fall av bovin spongiform encefalopati, även kallad galna ko-sjukan, upptäcktes i flera medlemsstater, samtidigt som mul- och klövsjuka drabbade färbesättningar i Förenade kungariket, beslutade gemenskapsinstitutionerna om en rad olika åtgärder för att komma till rätta med konsumenternas sviktande förtroende, vilket lett till en minskad köttkonsumtion.
- 10 Därigenom utvidgades tillämpningsområdet för interventionssystemet, enligt vilket vissa nötkreatursvolymen kan dras tillbaka från marknaden i syfte att stabilisera utbudet i förhållande till efterfrågan. Vidare infördes ett uppköpssystem för levande djur och ett system för uppköp genom anbudsförfarande av hela eller halva slaktkroppar, även kallat särskilt uppköpssystem. Dessutom gav kommissionen flera medlemsstater, däribland Frankrike, tillstånd att bevilja bidrag till nötköttssektorn.

- 11 Under månaderna september och oktober år 2001 var relationerna mellan uppfödare och slakterier särskilt spända i Frankrike, och de franska jordbrukarna uppfattade nämnda åtgärder som otillräckliga. Grupper av uppfödare stoppade rättsstridigt lastbilar för att kontrollera det transporterade köttets ursprung och utsatte slakterier för blockad. I vissa fall utmynnade aktionerna i materiell förstörelse och förstörelse av kött. För att avbryta slakteriblockaderna krävde de demonstrerande uppfödarna åtaganden från slakterierna, bland annat att de skulle avbryta importen och tillämpa en prislista som fastställts av jordbruksföreningarna.
- 12 I oktober 2001 hölls flera möten mellan de organisationer som representerar nötkreatursuppfödare, det vill säga FNSEA, FNB, FNPL och JA, de organisationer som representerar slakterier, det vill säga Fédération nationale de l'industrie et des commerces en gros des viandes (FNICGV) och FNCBV. Efter ett möte den 24 oktober 2001, som hölls på den franska jordbruksministerns begäran, ingick de sex organisationerna ett avtal mellan uppfödar- och slakteriorganisationer om en prislista – utslagskor fritt slakteri (nedan kallat avtalet av den 24 oktober 2001). I en skrivelse av den 30 oktober 2001 vände sig kommissionen till de franska myndigheterna och begärde upplysningar om avtalet.
- 13 Avtalet av den 24 oktober 2001 bestod av två delar. Den första delen gällde ett tidsbegränsat åtagande om importstopp, vilket inte var begränsat till vissa typer av nötkött. Den andra delen gällde ett åtagande om att tillämpa prislistan på köp av utslagskor fritt slakteri, det vill säga kor avsedda för uppfödning eller mjölkproduktion, för vilket närmare bestämmelser angavs i avtalet. I denna del ingick således en lista på kilopriser för slaktkroppar av vissa kategorier av kor och angavs hur priserna skulle beräknas för andra kategorier, med utgångspunkt från priset vid särskilda uppköp som fastställts av gemenskapsmyndigheterna. Avtalet skulle träda i kraft den 29 oktober 2001 och tillämpas till och med november månad år 2001.

- 14 Den 9 november 2001 besvarade de franska myndigheterna kommissionens begäran om upplysningar av den 30 oktober 2001.
- 15 Den 9 november 2001 vände sig kommissionen även till FNSEA, FNB, FNPL och JA, liksom till FNICGV, med en begäran om upplysningar i enlighet med artikel 11 i rådets förordning nr 17. Då kommissionen inte kände till att även FNCBV hade undertecknat avtalet, riktades ingen begäran om upplysningar till denna organisation. De fem berörda organisationerna svarade på begäran om upplysningar den 15 respektive den 23 november 2001.
- 16 FNICGV-ordföranden informerade, den 19 november 2001, FNSEA-ordföranden om att han såg sig tvingad att tidigarelägga slutdatumet för avtalet av den 24 oktober 2001, vilket ursprungligen var satt till den 30 november 2001.
- 17 Den 26 november 2001 skickade kommissionen en skrivelse till de sex organisationer som var parter till avtalet av den 24 oktober 2001. Organisationerna varnades i skrivelsen för att de sakförhållanden kommissionen fått kännedom om innebar en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler och de uppmanades att inkomma med sina synpunkter och förslag senast den 30 november 2001. Kommissionen angav i skrivelsen att den "[d]å inga tillfredsställande förslag lagts fram inom den utsatta tidsfristen, avs[å]g att inleda ett förfarande för att få överträdelsen fastställd, att förplikta parterna att upphöra med överträdelsen om avtalet [av den 24 oktober] skulle förlängas vilket, i förekommande fall, kunde innebära åläggande av böter". Organisationerna svarade kommissionen att avtalet skulle löpa ut den 30 november 2001 och att det inte skulle förlängas.
- 18 Den 17 december 2001 genomförde kommissionen undersökningar i FNSEA:s och FNB:s lokaler i Paris i enlighet med artikel 14.3 i förordning nr 17, liksom i FNICGV:s lokaler i samma stad i enlighet med artikel 14.2 i förordningen.

- 19 Den 24 juni 2002 sände kommissionen ett meddelande om invändningar till de sex organisationer som undertecknat avtalet av den 24 oktober 2001. Organisationerna inkom med sina skriftliga synpunkter mellan den 23 september och den 4 oktober 2002. Organisationerna hördes den 31 oktober 2002. Den 10 januari 2003 riktade kommissionen en begäran om upplysningar till sökandena i enlighet med artikel 11 i förordning nr 17. Kommissionen begärde bland annat att de för åren 2001 och 2002 skulle uppge det totala intäktsbeloppet för varje organisation, med angivande av intäkternas fördelning på olika intäktskällor, och att de skulle inge sina balansräkningar. Kommissionen begärde även att de för det senaste beskattningsåret skulle uppge sina direkta och/eller indirekta medlemmars samlade omsättning samt deras omsättning för produktion eller slakt av nötkreatur. Sökandena besvarade kommissionen genom skrivelser av den 22, 24, 27 och 30 januari 2003.
- 20 Den 2 april 2003 antog kommissionen det angripna beslutet, som var riktat till klagandeorganisationerna och FNICGV.
- 21 Klagandeorganisationerna har enligt beslutet åsidosatt artikel 81.1 EG genom att ingå avtalet av den 24 oktober 2001, vars syfte var att fastställa ett lägsta inköpspris för vissa kategorier av nötkreatur och tillfälligt stoppa importen av nötkött till Frankrike, samt genom att, mellan slutet av november och början av december 2001, ingå ett muntligt avtal med samma syfte (nedan kallat det muntliga avtalet), vilket trädde i kraft när det skriftliga avtalet löpte ut den 24 oktober 2001.
- 22 I skälen 135–149 i det angripna beslutet fann kommissionen att undantaget som föreskrivs i förordning nr 26 till fördel för viss verksamhet avseende produktion eller försäljning av jordbruksvaror inte var tillämpligt i förevarande fall, eftersom avtalet av den 24 oktober 2001 och det muntliga avtalet inte var nödvändiga för att förverkliga målen för den gemensamma jordbrukspolitiken enligt artikel 33 EG. Vidare fann

kommissionen att det omtvistade avtalet inte omfattades av de olika åtgärder som anges i rådets förordning (EG) nr 1254/1999 av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för nötkött (EGT L 160, s. 21) eller i tillämpningsföreskrifterna till förordningen. Slutligen ansåg den att de antagna åtgärderna inte var proportionerliga i förhållande till de påstått eftersträvade målen.

23 Enligt det angripna beslutet påbörjades överträdelsen den 24 oktober 2001 och varade åtminstone till och med den 11 januari 2002, då det sista lokalavtal som ingåtts med stöd av det nationella avtalet och som kommissionen hade kännedom om löpte ut.

24 Med beaktande av överträdelsens art och den relevanta marknads geografiska utsträckning, betecknades överträdelsen som mycket allvarlig. För att fastställa organisationernas respektive ansvar beaktade kommissionen förhållandet mellan det årliga medlemsavgiftsbelopp som den största jordbruksorganisationen, det vill säga FNSEA, uppbar och det årliga medlemsavgiftsbelopp som var och en av de övriga jordbruksorganisationerna uppbar. Då överträdelsen var av kort varaktighet höjde kommissionen inte böternas grundbelopp.

25 Kommissionen fann därefter att det förelåg flera försvårande omständigheter för klagandeorganisationerna:

- Kommissionen höjde böterna för FNSEA, JA och FNB med 30 procent på grund av att deras medlemmar använt våld för att tvinga slakteriorganisationerna att ingå avtalet av den 24 oktober 2001.

- Kommissionen fann att det var en försvårande omständighet för samtliga klagandeorganisationer att de fortsatt att tillämpa avtalet i hemlighet efter att de mottagit kommissionens varningsskrivelse och höjde därför deras böter med 20 procent.
- Kommissionen beaktade den påstått avgörande roll som FNB spelat för att förbereda överträdelsen och sätta den i verket, genom att höja de böter som ålades denna organisation med 30 procent.

26 Kommissionen tog dessutom hänsyn till ett antal förmildrande omständigheter:

- Med beaktande av FNPL:s passiva eller efterföljande roll, nedsatte kommissionen böterna som ålades denna organisation med 30 procent.
- Vad gäller FNCBV, beaktade kommissionen för det första den franska jordbruksministerns medvetna ingripande för att underlätta ingåendet av avtalet av den 24 oktober 2001 (nedsättning med 30 procent) och för det andra jordbrukarnas olagliga blockader mot medlemmarnas anläggningar (ytterligare nedsättning med 30 procent).

27 Kommissionen tog vidare i enlighet med punkt 5 b i riktlinjerna hänsyn till de särskilda omständigheterna i målet, bland annat det ekonomiska sammanhanget som utmärktes av krisen inom sektorn, och sänkte de bötesbelopp som faststälts efter ovannämnda höjningar och nedsättningar med 60 procent.

28 Det angripna beslutet innehåller bland annat följande bestämmelser:

”Artikel 1

[FNSEA], [FNB], [FNPL], [JA], [FNICGV] och [FNCBV] har överträtt artikel 81.1 [EG] genom att den 24 oktober 2001 ingå ett avtal som hade till syfte att stoppa importen av nötkött till Frankrike och att fastställa ett minimipris för vissa kategorier av djur och genom att muntligt komma överens om ett liknande avtal i slutet av november och början av december 2001.

Överträdelsen började den 24 oktober 2001 och hade verkningar åtminstone till och med den 11 januari 2002.

Artikel 2

De organisationer som nämns i artikel 1 skall omedelbart upphöra med den överträdelse som nämns i den artikeln, om de inte redan har gjort det, och i framtiden avhålla sig från all konkurrensbegränsande samverkan som kan ha samma eller liknande syfte eller verkan.

Artikel 3

Följande böter åläggs:

- FNSEA: 12 miljoner euro.
- FNB: 1,44 miljoner euro.
- JA: 600 000 euro.
- FNPL: 1,44 miljoner euro.
- FNICGV: 720 000 euro.
- FNCBV: 480 000 euro.”

Förfarandet i förstainstansrätten och den överklagade domen

²⁹ Genom ansökningar som inkom till förstainstansrättens kansli den 19 och den 20 juni 2003 väckte FNCBV, å ena sidan, och FNSEA, FNB, FNPL och JA, å den andra, talan om i första hand ogiltigförklaring av det angripna beslutet och i andra hand upphävande eller nedsättning av de böter de ålagts. Genom beslut av den 9 november 2004 avvisade förstainstansrätten den talan som väckts av FNICGV den 7 juli 2003.

30 Genom beslut av den 6 november 2003 beviljades Republiken Frankrike tillstånd att intervensera i de två målen till stöd för klagandeorganisationernas yrkanden. De två målen förenades genom beslut av den 3 april 2006.

31 I den överklagade domen beslutade förstainstansrätten

— att sätta ned bötesbeloppet för FNCBV, sökande i mål T-217/03, till 360 000 euro,

— att sätta ned bötesbeloppen för sökandena i mål T-245/03 enligt följande: till 900 000 euro för FNSEA, till 1 080 000 euro för FNB, till 1 080 000 för FNPL och till 450 000 euro för JA,

— att ogilla talan i övrigt,

— att förplikta klagandeorganisationerna att bära sin rättegångskostnad och tre fjärdedelar av kommissionens rättegångskostnad i målet rörande huvudsaken.

34 Efter förhandlingen den 16 oktober 2008, vid vilken generaladvokaten lade fram sitt förslag till avgörande, avslutades det muntliga förfarandet.

Klagandenas yrkanden

35 FNCBV, i mål C-101/07 P, yrkar att domstolen ska

- upphäva den överklagade domen,

- ogiltigförklara det angripna beslutet, eller

- sätta ned det bötesbelopp som genom nämnda dom har fastställts till 360 000 euro, och

- under alla omständigheter förplikta kommissionen att i målet rörande huvudsaken ersätta samtliga rättegångs- kostnader vid såväl förstainstansrätten som domstolen.

36 FNSEA, FNB, FNPL och JA, i mål C-110/07 P, har yrkat att domstolen ska

- upphäva den överklagade domen,

- ogiltigförklara det angripna beslutet, eller

- sätta ned det bötesbelopp som genom den överklagade domen har fastställts till 9 000 000 euro för FNSEA, till 1 080 000 euro för FNB, till 1 080 000 euro för FNPL och till 450 000 euro för JA, och

- under alla omständigheter förplikta kommissionen att ersätta samtliga rättegångskostnader vid såväl förstainstansrätten som domstolen.

37 Republiken Frankrike har yrkat att domstolen ska bifalla båda överklagandena och upphäva den överklagade domen.

38 Kommissionen har yrkat att domstolen ska ogilla de två överklagandena och förplikta klagandeorganisationerna att ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandena

- 39 Den 18 april 2007 beslutade domstolens ordförande, efter att ha hört parterna och generaladvokaten, att med stöd av artikel 43 i rättegångsreglerna, på grund av sambandet dem emellan, förena målen C-101/07 P och mål C-110/07 P vad gäller det skriftliga och muntliga förfarandet samt domen.

Grunder för yrkandet om upphävande av den överklagade domen

- 40 FNCBV har anfört fem grunder till stöd för yrkandet om att domstolen ska upphäva den överklagade domen och ogiltigförklara det angripna beslutet. Vissa grunder består av flera delgrunder:

- Under den första grunden påstås förstainstansrätten ha gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att inte fastställa att kommissionen åsidosatte rätten till försvar i sitt meddelande om invändningar (punkterna 217–225 i den överklagade domen).

- Under den andra grunden påstås förstainstansrätten ha missuppfattat viss bevisning, nämligen

- FNB-direktörens handskrivna anteckningar angående mötet den 29 november 2001 (punkterna 169–174 i den överklagade domen),

- det uttalande som viceordföranden i FNB gjorde den 4 december 2001 till *Vendée agricole* (punkt 176 i den överklagade domen),

- nyhetsuppgiften från producentorganisationen i Vendée av den 5 december 2001 (punkt 177 i den överklagade domen),

- FNPL:s meddelande av den 10 december 2001 (punkt 179 i den överklagade domen), och

- vissa utdrag ur FNB-direktörens anteckningar angående mötet den 5 december 2001 (punkt 180 i den överklagade domen).

- Under den tredje grunden påstås förstainstansrätten ha gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den prövade bevisningen för att FNCBV hade anslutit sig till det muntliga avtalet, eftersom

- förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning i sin rättsliga kvalificering av organisationens anslutning till detta avtal, och

— motiveringen i den överklagade domen är motsägelsefull med avseende på godtagandet av denna anslutning och förekomsten av våld mot nämnda organisation.

— Under den fjärde grunden, som framställts i andra hand, görs det gällande att avtalet av den 24 oktober 2001 och det muntliga avtalet saknar konkurrensnedvridande verkan, varför förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den kvalificerade avtalet av den 24 oktober 2001 som konkurrensnedvridande och inte beaktade verkningarna av att avtalet förlängdes.

— Under den femte grunden påstås förstainstansrätten ha tillämpat artikel 15.2 i förordning nr 17 på ett felaktigt sätt, med hänsyn till att

— motiveringskyldigheten har åsidosatts, och

— motiveringen är motstridig.

⁴¹ FNCBV har dessutom anfört en sjätte grund för yrkandet om att den överklagade domen delvis ska upphävas och att det bötesbelopp som organisationen har ådömts ska sättas ned, nämligen att förstainstansrätten påstås ha tillämpat artikel 15.2 i förordning nr 17 på ett felaktigt sätt.

42 FNSEA, FNB, FNPL och JA har åberopat följande fyra grunder:

- Under den första grunden påstås förstainstansrätten ha missuppfattat bevisningen eftersom den underlät att beakta två viktiga dokument som visar att avtalet av den 24 oktober 2001 inte förlängdes längre än till den 30 november 2001 (punkterna 159–190 i den överklagade domen).

- Under den andra grunden påstås förstainstansrätten ha åsidosatt rätten till försvar när den slog fast att kommissionens meddelande om invändningar var tillräckligt klart och precist (punkterna 217–225 i den överklagade domen).

- Under den tredje grunden påstås förstainstansrätten ha åsidosatt artikel 15.2 i förordning nr 17 genom att beakta den sammanlagda omsättningen för klagandeorganisationernas medlemmar när den fastställde att de böter som kommissionen hade ålagt inte överskred den gräns som fastställs i denna bestämmelse (punkterna 312–334 i den överklagade domen).

- Under den fjärde grunden påstås förstainstansrätten ha åsidosatt förbudet mot kumulation av sanktionsåtgärder och principen om att sanktionsåtgärder ska vara proportionerliga när den ålade varje organisation separata böter i förhållande till deras gemensamma medlemmars sammanlagda omsättning (punkterna 340–346 i den överklagade domen).

FNCBV:s första grund och FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s andra grund: Påstående om att förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fastställde att kommissionen inte hade åsidosatt rätten till försvar i sitt meddelande om invändningar

43 FNCBV, å ena sidan, och FNSEA, FNB, FNPL och JA, å den andra, har genom sin första respektive andra grund gjort gällande att kommissionen i sitt meddelande om invändningar nöjde sig med att ange de viktigaste faktiska och rättsliga omständigheter som kunde leda till böter, såsom hur allvarig den påstådda överträdelsen var och hur länge den pågått och huruvida den begåtts uppsåtligen eller av oaktsamhet, trots att den, i motsats till vad förstainstansrätten kom fram till, borde ha angett att eventuella böter beräknas utifrån medlemmarnas omsättning.

44 Överklagandet kan inte vinna bifall på dessa två grunder.

45 Det framgår nämligen av punkt 219 i den överklagade domen att argumentet att kommissionen i sitt meddelande om invändningar borde ha nämnt att eventuella böter beräknas utifrån omsättningen för klagandeorganisationernas medlemmar, framställdes redan i förstainstansrätten, som med rätta, i punkt 224 i den överklagade domen, underkände argumentet med stöd av den rättspraxis från domstolen som det hänvisas till i punkterna 222 och 223 i nämnda dom.

46 Förstainstansrätten konstaterade således i punkt 221 i den överklagade domen att det var i samband med antagandet av det angripna beslutet som kommissionen beaktade omsättningen för klagandeorganisationernas basmedlemmar för att kontrollera att böterna låg under den gräns på 10 procent som har införts i artikel 15.2 i förordning nr 17.

- 47 Såsom förstainstansrätten har angett framgår det av domstolens rättspraxis att den omständigheten, att i meddelandet om invändningar uttala sig om nivån på de avsedda böterna innan företagen har lämnats tillfälle att yttra sig över anmärkningarna mot dem, skulle innebära ett oriktigt föregripande av kommissionens beslut (dom av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80-103/80, *Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen*, REG 1983, s. 1825, punkt 21; svensk specialutgåva, volym 7, s. 133).
- 48 FNCBV har i likhet med FNSEA, FNB, FNPL och JA, till stöd för sitt yrkande, även gjort gällande att skyldigheten för kommissionen att i sitt meddelande om invändningar ange hur eventuella böter kommer att beräknas är än mer uppenbar med hänsyn till att kommissionen har avvikit från den metod som den normalt använder vid bötesberäkningen, en omständighet som förstainstansrätten fastställde i punkt 237 i den överklagade domen. Eftersom nämnda organisationer inte kunde förutse ett sådant metodbyte och således inte kunde försvara sig på denna punkt, borde förstainstansrätten ha fastställt att kommissionen hade åsidosatt rätten till försvar i sitt meddelande om invändningar.
- 49 Såsom förstainstansrätten har påpekat i punkt 218 i den överklagade domen framgår det av domstolens fasta rättspraxis att kommissionen uppfyller sin skyldighet att iaktta företagets rätt att yttra sig, genom att i sitt meddelande om invändningar uttryckligen ange att den har för avsikt att undersöka huruvida de berörda företagen ska åläggas böter och de huvudsakliga faktiska och rättsliga grunder som kan medföra att böter åläggs, såsom hur allvarlig den påstådda överträdelsen är och hur länge den pågått, samt huruvida den begåtts uppsåtligen eller av oaktsamhet. Kommissionen ger därigenom företagen de upplysningar som är nödvändiga för att de ska kunna försvara sig, inte bara mot konstaterandet av en överträdelse utan även mot åläggandet av böter (se, för ett liknande resonemang, bland annat, dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, *Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen*, REG 2005, s. I-5425, punkt 428).

50 Vad avser den omständigheten att omsättningen hos klagandeorganisationernas medlemmar har beaktats vid beräkningen av böterna, är det tillräckligt att konstatera att detta tillvägagångssätt från kommissionens sida inte är nytt och att det har godtagits av gemenskapsdomstolarna (se, bland annat, dom av den 16 november 2000 i mål C-298/98 P, Finnboard mot kommissionen, REG 2000, s. I-10157, punkt 66, och förstainstansrättens dom av den 23 februari 1994 i de förenade målen T-39/92 och T-40/92, CB och Europay mot kommissionen, REG 1994, s. II-49, punkt 139). I motsats till vad klagandeorganisationerna har påstått har kommissionen alltså inte ändrat sitt tillvägagångssätt på ett sätt som motiverar en särskild notering om detta i meddelandet om invändningar.

51 Förstainstansrätten gjorde sig således inte skyldig till felaktig rättstillämpning när den kom fram till att kommissionen inte hade åsidosatt vare sig FNCBV:s eller FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s rätt till försvar, när den underlät att i meddelandet om invändningar ange att den hade för avsikt att beakta omsättningen för deras medlemmar när den kontrollerade att böterna inte överskred gränsen på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17.

52 Överklagandet kan således inte vinna bifall på FNCBV:s första grund respektive FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s andra grund.

FNCBV:s andra grund: Påstående om att förstainstansrätten har missuppfattat viss bevisning

53 FNCBV har under sin andra grund gjort gällande att förstainstansrättens fastställande av de faktiska omständigheterna är materiellt oriktigt, eftersom den uppenbarligen har missuppfattat innebörden av, innehållet i eller betydelsen av den bevisning som lagts fram vid den. FNCBV anser att förstainstansrätten, efter en fullständig genomgång av

handlingarna i målet, inplacerade i sitt sammanhang, borde ha funnit att organisationen inte anslöt sig till den muntliga, och i hemlighet överenskomna, förlängningen av avtalet den 24 oktober 2001 efter utgången av dess giltighetstid.

54 Förstainstansrätten påstås ha missuppfattat följande handlingar:

- FNB-direktörens handskrivna anteckningar angående mötet den 29 november 2001 (punkterna 169–174 i den överklagade domen),

- andra handlingar som bekräftar att klagandeorganisationerna muntligen samtyckte, nämligen det uttalade som viceordföranden i FNB gjorde den 4 december 2001 till *Vendée agricole* och en nyhetsuppgift från producentorganisationen i Vendée av den 5 december 2001 (punkterna 176 och 177 i den överklagade domen),

- vissa utdrag ur FNPL:s meddelande av den 10 december 2001 (punkt 179 i den överklagade domen),

- vissa utdrag ur FNB-direktörens handskrivna anteckningar angående mötet den 5 december 2001 (punkt 180 i den överklagade domen).

- 55 FNCBV har kritiserat förstainstansrätten för att ha missuppfattat innebörden av var och en av dessa handlingar och därmed för att ha gjort en felaktig bedömning av den betydelse omständigheterna i målet ska tillmätas.
- 56 Enligt kommissionen söker FNCBV genom denna grund att ifrågasätta det bevisvärde som förstainstansrätten åsatte dessa handlingar.
- 57 FNCBV har i sin replik nekat till att den ifrågasätter förstainstansrättens bedömning av de faktiska omständigheterna. Enligt FNCBV ”syftar fastställandet av de faktiska omständigheterna till att ifrågasätta omständigheterna som sådana eller bedömningen av dem medan en missuppfattning innebär att bevisningens innehåll ändras, inte beaktas i avgörande delar eller inte sätts in i sitt sammanhang”.
- 58 Domstolen erinrar om att enligt fast rättspraxis framgår det av artikel 225.1 EG och artikel 58 första stycket i domstolens stadga att förstainstansrätten ensam är behörig dels att fastställa de faktiska omständigheterna, utom då det av handlingarna i målet framgår att de fastställda omständigheterna är materiellt oriktiga, dels att bedöma dessa faktiska omständigheter. När förstainstansrätten har fastställt eller bedömt de faktiska omständigheterna, är domstolen enligt artikel 225 EG behörig att pröva förstainstansrättens rättsliga bedömning av dessa omständigheter och de rättsliga följderna därav (se, bland annat, dom av den 6 april 2006 i mål C-551/03 P, General Motors mot kommissionen, REG 2006, s. I-3173, punkt 51, och av den 22 maj 2008 i mål C-266/06 P, Evonik Degussa mot kommissionen, punkt 72).
- 59 Domstolen är således varken behörig att fastställa vilka faktiska omständigheter som är relevanta eller, i princip, att bedöma den bevisning som förstainstansrätten har godtagit till stöd för dessa omständigheter. När bevisningen har förebringats på rätt sätt och när de allmänna rättsgrundsatser och processuella regler som är tillämpliga i fråga om bevisbördan och bevisningen har iakttagits, är det endast förstainstansrätten som ska bedöma vilket värde som uppgifterna i målet ska tillmätas. Med förbehåll för det fall

bevisningen har missuppfattats utgör denna bedömning således inte en rättsfråga som i sig är underställd domstolens prövning (se, bland annat, domarna i de ovannämnda målen General Motors mot kommissionen, punkt 52, och Evonik Degussa mot kommissionen, punkt 73).

60 Det ska härvid även påpekas att en sådan missuppfattning ska framstå som uppenbar av handlingarna i målet utan att det är nödvändigt att göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen (se, bland annat, domarna i de ovannämnda målen General Motors mot kommissionen, punkt 54, och Evonik Degussa mot kommissionen, punkt 74).

61 FNCBV har i förevarande fall inte påstått att förstainstansrättens tolkning av de olika handlingar som den hänvisar till skulle vara materiellt oriktig. FNCBV kritiserar förstainstansrätten bland annat för att inte ha vare sig beaktat dessa handlingar i väsentliga delar eller satt in dem i sina sammanhang. Domstolen konstaterar således att FNCBV, under åberopande av en missuppfattning, i själva verket ifrågasätter förstainstansrättens bedömning av innehållet i olika handlingar.

62 Det framgår dessutom klart av de omtvistade punkterna i den överklagade domen att förstainstansrätten inte bara har läst innehållet i de aktuella handlingarna utan att den faktiskt har tolkat handlingarna i fråga. I de av FNCBV ifrågasatta punkterna 169–180 i nämnda dom undersökte nämligen förstainstansrätten de olika handlingarna och uppgifterna, satte in dem i sina sammanhang, tolkade dem och bedömde deras bevisvärde. I punkt 185 i nämnda dom slog förstainstansrätten fast att kommissionen, mot bakgrund av dessa omständigheter, hade bevisat att klagandeorganisationerna fortsatte att tillämpa avtalet av den 24 oktober 2001.

63 Då förstainstansrätten är ensam behörig att tolka bevisning och bedöma dess bevisvärde, kan denna grund inte upptas till sakprövning.

FNCBV:s tredje grund: Påstående om att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den prövade bevisningen för att FNCBV hade anslutit sig till det muntliga avtalet

64 FNCBV har genom sin tredje grund, som består av två delgrunder, gjort gällande att förstainstansrätten, i punkt 185 i den överklagade domen, gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fann det vara bevisat att FNCBV hade anslutit sig till det muntliga avtalet. Enligt nämnda organisation kunde inte förstainstansrätten fälla den för delaktighet i detta avtal på grundval av en presumtion utan var tvungen att visa att den verkligen hade anslutit sig till en konkurrensbegränsande samverkan med uppfödarna, i en situation som kännetecknades av uppfödarnas ensidiga önskan om att tillämpa listan på minimiinköpspriser såsom föreningsanspråk.

65 FNCBV har genom grundens första delgrund gjort gällande att förstainstansrätten gjorde en felaktig tolkning av den bevisning som godtagits till stöd för den påstådda viljan hos denna organisation att fortsätta att tillämpa avtalet av den 24 oktober 2001, eftersom den inte visar att det verkligen fanns en vilja att fortsätta att tillämpa listan på minimiinköpspriser och stoppa importen efter utgången av avtalet av den 24 oktober 2001. Organisationen syftar på följande handlingar:

— FNB-direktörens handskrivna anteckningar angående mötena den 29 november 2001 respektive den 5 december 2001 (punkterna 172 och 180 i den överklagade domen).

- E-postmeddelandet av den 6 december 2001 från en företrädare för Fédération régionale des syndicats d'exploitants agricoles i Bretagne till ordförandena i FDSEA i hans region (punkt 178 i den överklagade domen).

- Meddelandet från FNPL den 10 december 2001 (punkt 179 i den överklagade domen).

- Ett meddelande från FDSEA i Vendée av den 18 december 2001 (punkt 182 i den överklagade domen).

- Handlingar som hänvisar till lokala åtgärder (punkterna 183 och 184 i den överklagade domen).

⁶⁶ I den mån FNCBV:s avsikt är att ifrågasätta förstainstansrättens bedömning av de faktiska omständigheterna genom att i huvudsak bestrida att uppgifterna i punkterna 169–184 i den överklagade domen räcker som bevis för att den gick med på att fortsätta att tillämpa det omtvistade avtalet efter utgången av november månad år 2001, kan grundens första delgrund inte tas upp till sakprövning. Grunden syftar nämligen till att domstolen ska göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna, något som domstolen, såsom redan har påpekats ovan i punkterna 58 och 59, inte är behörig att göra i ett överklagande.

⁶⁷ Genom den tredje grundens andra delgrund gör FNCBV gällande att den överklagade domens motivering är motsägelsefull. Förstainstansrätten slog nämligen fast att FNCBV hade anslutit sig till det muntliga avtalet samtidigt som den ansåg det vara klarlagt att det handlande som organisationen kritiserades för berodde på uppfödarnas

ensidiga påtryckningar. Genom detta konstaterande godtog förstainstansrätten, i punkterna 279 och 289 i den överklagade domen, att uppfödarnas våldsutövande var ensidigt.

68 Överklagandet kan inte heller vinna bifall på denna grunds andra delgrund. Denna delgrund bygger nämligen på en tolkning av den överklagade domen, enligt vilken det sammanhang i vilket förstainstansrättens bedömningar ingår inte beaktas, det vill säga det faktum att kommissionen hade beaktat försvårande omständigheter när den höjde böterna för vissa uppfödarorganisationer, såsom FNSEA, FNB och JA.

69 Förstainstansrätten kan inte kritiseras för att ha fört ett motstridigt resonemang i den överklagade domens motivering, eftersom de försvårande omständigheter som det hänvisas till i punkterna 279 och 289 i denna dom beaktades först när det fastställdes i vilken omfattning och under vilka villkor varje organisation hade deltagit i det muntliga avtalet utifrån den bevisning som förstainstansrätten bedömde i punkterna 169–184 i nämnda dom. Dessa punkter har ifrågasatts under denna grunds första delgrund, vilken har avvisats ovan i punkt 66. Såsom generaladvokaten har angett i punkt 92 i sitt förslag till avgörande kunde förstainstansrätten med stöd av denna bevisning och utan att behöva motsäga sig själv konstatera att det förelåg ett avtal och samtidigt ange att det förekom påtryckningar eller våldsaktioner från uppfödarnas sida.

70 Överklagandet ska därför, när det gäller FNCBV:s tredje grund, delvis avvisas och delvis ogillas.

FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s första grund: Påstående om att förstainstansrätten dels har missuppfattat bevisning genom att inte beakta två viktiga handlingar som visar att avtalet av den 24 oktober 2001 inte förlängdes längre än till den 30 november 2001, dels har brutit i sin motivering på den punkten

- 71 FNSEA, FNB, FNPL och JA har genom sin första grund gjort gällande att förstainstansrätten har missuppfattat bevisning som visar att det inte berodde på ett frivilligt avtal mellan de organisationer som hade ingått avtalet av den 24 oktober 2001 att de priser som fastställts i listan över minimiinköpspriser tillämpades i lokala avtal ingångna efter den 30 november 2001, utan på föreningsmässiga påtryckningar på lokal nivå som jordbrukarna utövade på slakterierna.
- 72 Enligt nämnda organisationer gäller detta dels ett dokument som en av FNB:s direktörer skickat med fax den 11 december 2001 till en organisation på departementsnivå och som innehöll listan över minimiinköpspriser med tillägget att man skulle "observera att denna prislista inte förlängts genom ett avtal", dels ett meddelande av den 12 december 2001 från Fédération régionale des syndicats d'exploitants agricole i Bretagne, vari anges att "FDSEA:s avdelningar i Bretagne, som ansett den nuvarande utvecklingen av priset på stora nötkreatur vara oacceptabel, informerar uppfödarna om att de har utövat föreningsmässiga påtryckningar på köparna i syfte att fastställa priserna på samma nivå som i november månad".
- 73 FNSEA, FNB, FNPL och JA anser att det förhållandet att de två handlingar som nämns i föregående punkt, och som dessa organisationer ingav till förstainstansrätten efter förhandlingen den 17 maj 2006, inte nämns i den överklagade domen visar att förstainstansrätten inte beaktade dem över huvud taget. Organisationerna har gjort gällande att de två handlingarna visar att producentorganisationerna ansåg att slakterierna inte längre var bundna av avtalet av den 24 oktober 2001 och att producenterna därför inte utan föreningsmässiga påtryckningar på lokal nivå kunde få ut de priser som anges i listan över minimiinköpspriser i detta avtal. Förstainstansrätten har, genom att inte pröva de två handlingarna i fråga, underlåtit att fullgöra sin motiveringsskyldighet och den överklagade domen är därför ogiltig.

- 74 Det är riktigt att förstainstansrätten är skyldig att, för att korrekt bedöma omständigheterna i målet, noggrant undersöka de handlingar som parterna har gett in och beakta dem, inklusive dem som, såsom i förevarande fall, efter muntlig förhandling har fogats till handlingarna i målet såsom en åtgärd för processledning enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler. Det är vidare riktigt att förstainstansrätten har underlåtit att nämna de två omtvistade handlingarna i den överklagade domen, det vill säga faxet av den 11 december 2001 och meddelandet av den 12 december 2001.
- 75 Det framgår emellertid av fast rättspraxis att den motiveringsskyldighet som åvilar förstainstansrätten inte innebär någon skyldighet att lämna en uttömmande redogörelse för vart och ett av de resonemang som parterna i tvisten fört. Motiveringen kan således vara underförstådd, under förutsättning att den ger de berörda personerna möjlighet att få reda på skälen till varför de ifrågavarande åtgärderna vidtagits och den behöriga domstolen tillräckligt underlag för att utöva sin kontroll (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 oktober 2001 i mål C-120/99, Italien mot rådet, REG 2001, s. I-7997, punkt 28, och dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m. fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkt 372).
- 76 Beträffande bedömningen av huruvida avtalet av den 24 oktober 2001 muntligen och i hemlighet förlängdes efter den 30 november 2001, har förstainstansrätten i punkterna 164–184 i den överklagade domen noggrant och mot bakgrund av de argument som klagandeorganisationerna anfört bedömt de handlingar som kommissionen lade till grund för det angripna beslutet och vars bevisvärde klagandeorganisationerna har ifrågasatt. Förstainstansrätten har i synnerhet ansett att innehållet i de handlingar som prövades i punkterna 169–184 i den överklagade domen bekräftade, såsom kommissionen har hävdad, att det vid mötena den 29 november respektive den 5 december 2001 fattades beslut om att förlänga avtalet av den 24 oktober 2001.
- 77 Förstainstansrätten underströk dessutom i punkterna 186 och 187 i den överklagade domen att uppfödarorganisationerna i hemlighet fullföljde avtalet av den

24 oktober 2001 samtidigt som de antog en kommunikationsstrategi där man offentligt gick ut med att avtalet inte hade förlängts samt begärde att priserna i listan skulle tillämpas men nu i form av ett föreningsanspråk.

78 Överklagandet kan således inte vinna bifall på FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s första grund.

FNCBV:s fjärde grund: Påstående om att avtalet av den 24 oktober 2001 och det muntliga avtalet inte är konkurrensnedvidande

79 FNCBV har genom sin fjärde grund, som återopats i andra hand, gjort gällande att förstainstansrätten borde ha fastställt att avtalet av den 24 oktober 2001 inte var konkurrensnedvidande med hänsyn till det ekonomiska sammanhang i vilket det ingicks och att förstainstansrätten borde ha bedömt de eventuella verkningarna av att avtalet förlängdes.

80 FNCBV har hävdats att förstainstansrätten borde ha beaktat det ekonomiska sammanhanget vid bedömningen av huruvida avtalet av den 24 oktober 2001 var konkurrensnedvidande. Enligt FNCBV var ärendet väldigt speciellt, i den meningen att den aktuella sektorn befann sig i en ekonomisk situation som verkligen var exceptionell och som hade föranlett gemenskapsmyndigheterna att införa ett interventionssystem i syfte att köpa djurkroppar så att uppfödarnas verksamhet skulle kunna fortsätta.

81 FNCBV anser att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att slå fast att kommissionen inte var tvungen att visa att avtalet av den 24 oktober 2001 hade förlängts utifrån en undersökning av hur förlängningen påverkade de priser som tillämpades under den aktuella perioden. FNCBV har i det avseendet yrkat att domstolen ska fastställa att förlängningen inte hade någon verkan eftersom de olika slakterierna i regionerna inte tillämpade listan över minimiinköpspriser. FNCBV har i det syftet ingett en tabell över de priser som slakterier i olika regioner i Frankrike tillämpade, i syfte att visa att de priser som faktiskt tillämpades sedan avtalet av den 24 oktober 2001 hade upphävts varierade från en region till en annan och i de flesta fall låg under priserna i nämnda lista.

82 Överklagandet kan inte vinna bifall på denna grund, som bygger på en felaktig tolkning av punkterna 81–93 i den överklagade domen.

83 I punkt 82 i den överklagade domen konstaterade förstainstansrätten nämligen att åtagandet i avtalet av den 24 oktober 2001 att stoppa importen hade till syfte att skärma av den nationella franska marknaden och således begränsa konkurrensen på den inre marknaden. Förstainstansrätten fann, i punkterna 84 och 85 i denna dom, att de organisationer som ingått detta avtal hade kommit överens om en lista över minimiinköpspriser som de åtog sig att tillämpa, något som innebär att utrymmet för affärsförhandlingar mellan uppfödare och slakterier begränsas och prissättningen på marknaderna i fråga snedvrids.

84 Förstainstansrätten undersökte vidare, i punkterna 86–92 i den överklagade domen, det sammanhang i vilket avtalet av den 24 oktober 2001 ingicks. Förstainstansrätten beaktade i det avseendet både det som utmärker jordbruksmarknaderna, som med vissa undantag omfattas av gemenskapens konkurrensregler, och de faktiska och rättsliga omständigheter under vilka avtalet – med hänsyn till den kris som rådde inom nötkreaturssektorn – genomfördes.

- 85 Förstainstansrätten noterade sålunda att de priser som hade fastställts för en stor andel kor klart översteg de interventionspriser som kommissionen hade fastställt. Förstainstansrätten fann även att kommissionens förordning (EG) nr 2790/1999 av den 22 december 1999 om tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (EGT L 336, s. 21), som klagandeorganisationerna har hänvisat till, inte var tillämplig i förevarande fall, då produktionen hos uppfödarorganisationernas medlemmar klart översteg taket på 30 procent av den relevanta marknaden, varför de enligt förordningen inte omfattades av gruppundantagen för vertikala avtal.
- 86 Det framgår av denna prövning av den överklagade domen att förstainstansrätten, i motsats till vad FNCBV har påstått, beaktade det ekonomiska sammanhang i vilket avtalet av den 24 oktober 2001 ingicks, vid bedömningen av huruvida det skulle betraktas som konkurrensnedvridande.
- 87 Det framgår dessutom av fast rättspraxis att de faktiska verkningarna av ett avtal inte behöver beaktas vid bedömningen av om artikel 81.1 EG är tillämplig, om avtalets syfte är att begränsa, hindra eller snedvrída konkurrensen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 1966 i de förenade målen 56/64 och 58/64, Consten och Grundig mot kommissionen, REG 1966, s. 429, 496, svensk specialutgåva, volym 1, s. 277, och av den 15 oktober 2002 i de förenade målen C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P och C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. I-8375, punkt 491).
- 88 Förstainstansrätten, som ansett det vara styrkt att avtalet av den 24 oktober 2001 hade ett konkurrensbegränsande syfte, slog med rätta i punkt 93 i den överklagade domen fast att kommissionen inte var skyldig att undersöka antagna åtgärders faktiska påverkan på konkurrensen. Eftersom även förlängningen av nämnda avtal till tiden efter den 30 november 2001 styrkts av handlingar, har förstainstansrätten inte gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att anse att det inte var nödvändigt att visa att denna förlängning hade ägt rum också på grundval av en bedömning av dess verkningar på de priser som tillämpades under denna period.

89 Överklagandet kan därför inte vinna bifall på FNCBV:s fjärde grund.

FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s tredje grund respektive FNCBV:s femte grund: Påstående om att förstainstansrätten har tillämpat artikel 15.2 i förordning nr 17 på ett felaktigt sätt

90 FNSEA, FNB, FNPL och JA har, med stöd av Republiken Frankrike, gjort gällande att förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att slå fast att det högsta tillåtna bötesbeloppet enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 kunde beräknas utifrån medlemmarnas omsättning och inte utifrån omsättningen hos respektive organisation. Klagandeorganisationerna har hävdat att detta är en radikal förändring i förhållande till de precisa, objektiva och berättigade krav som uppställs i rättspraxis, nämligen att omsättningen hos en sammanslutnings medlemmar endast kan beaktas vid beräkningen av detta gränsvärde, om sammanslutningen med stöd av sina interna regler kan binda sina medlemmar. Republiken Frankrike har tillagt att eftersom klagandeorganisationerna saknar befogenhet att binda sina medlemmar, borde förstainstansrätten inte ha godtagit att omsättningen för dessa beaktades vid beräkningen av gränsvärdet för böterna enligt nämnda bestämmelse utan att utreda om avtalet av den 24 oktober 2001 verkligen påverkade nötköttsmarknaden.

91 FNCBV har genom den femte grundens första delgrund gjort gällande att en sådan ändring av rättspraxis, som inte är tillräckligt motiverad, strider mot rättssäkerhetsprincipen, eftersom de berörda företagen inte kunde särskilja de situationer där gränsvärdet på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17 beräknas utifrån omsättningen hos en företagsammanslutning från de situationer där det beräknas utifrån den sammanlagda omsättningen hos sammanslutningens medlemmar.

- 92 Domstolen påpekar att FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s tredje grund respektive FNCBV:s femte grunds första delgrund grundar sig på ett antagande som förstainstansrätten med rätta underkände i punkterna 316–319 i den överklagade domen.
- 93 Det är nämligen riktigt, såsom förstainstansrätten påpekade i punkt 317 i nämnda dom, att det följer av fast rättspraxis att gränsvärdet på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17 ska beräknas i förhållande till omsättningen hos samtliga företag som är medlemmar i en företagssammanslutning, åtminstone då sammanslutningen kan binda sina medlemmar. Det är emellertid, såsom förstainstansrätten slog fast i punkt 318 i den överklagade domen, inte uteslutet enligt denna rättspraxis att i särskilda fall beakta omsättningen för medlemmarna i en företagssammanslutning, även om sammanslutningen i fråga inte har någon formell möjlighet att binda sina medlemmar.
- 94 FNSEA, FNB, FNPL och JA har trots det gjort gällande att domstolen, i sin allra senaste rättspraxis, nämligen i punkt 66 i domen i det ovannämnda målet Finnboard mot kommissionen, uttryckligen har slagit fast att omsättningen för medlemmarna i en företagssammanslutning endast kan beaktas om sammanslutningen kan binda sina medlemmar.
- 95 Denna tolkning av nämnda dom kan inte godtas.
- 96 Såsom generaladvokaten har angett i punkt 53 i sitt förslag till avgörande framgår det nämligen av det sammanhang i vilket punkt 66 i domen i det ovannämnda målet Finnboard mot kommissionen ingår att de företag som ingick i den sammanslutning som kommissionen hade ålagt böter inte hade deltagit i överträdelsen. Det var under dessa omständigheter som domstolen slog fast att kommissionen, när den ska ålägga en sådan företagssammanslutning böter vars omsättning inte står i proportion till dess

storlek eller styrka på marknaden, kan beakta dess medlemmars omsättning i syfte att fastställa böter som är avskräckande men att det då krävs att sammanslutningen i fråga, enligt sina interna regler, kan binda sina medlemmar.

97 Såsom kommissionen har påpekat ansåg förstainstansrätten därför med rätta att, när som i förevarande fall medlemmarna i en företagssammanslutning har deltagit aktivt i genomförandet av ett konkurrensbegränsande avtal, medlemmarnas omsättning kunde beaktas vid beräkningen av bötesbeloppet, även om den aktuella sammanslutningen, till skillnad från den situation som avsågs i punkt 66 i domen i det ovannämnda målet *Finboard* mot kommissionen, inte har befogenhet att binda sina medlemmar. Det var således med rätta som förstainstansrätten, i punkt 319 i den överklagade domen, slog fast att ett sådant beaktande kan vara motiverat "när överträdelsen som begåtts av en sammanslutning avser dess medlemmars verksamhet och det konkurrensbegränsande förfarandet i fråga utövas direkt av sammanslutningen till förmån för dess medlemmar och i samarbete med dessa, eftersom sammanslutningen inte har några fristående objektiva intressen i förhållande till de anslutna företagen".

98 All annan tolkning skulle dessutom strida mot nödvändigheten av att säkerställa den avskräckande verkan av de sanktionsåtgärder som vidtas vid brott mot gemenskapens konkurrensregler. Såsom förstainstansrätten med rätta slog fast i punkt 318 i den överklagade domen finns det annars risk för att kommissionens befogenhet att ålägga dem som begår sådana brott böter till ett lämpligt belopp äventyras. Sammanslutningar med mycket låg omsättning men som omfattar, utan att formellt kunna binda dem till avtal, ett stort antal företag som tillsammans har en betydande omsättning, skulle nämligen endast kunna åläggas synnerligen låga böter även om överträdelserna som de begått kunnat inverka påtagligt på marknaderna i fråga.

99 I motsats till vad FNCBV har påstått framgår det klart av punkterna 318–325 i den överklagade domen att förstainstansrätten gav en tillräcklig motivering på den punkten.

100 Klagandeorganisationerna har även gjort gällande att förstainstansrätten, i punkterna 320–323 i den överklagade domen, i syfte att kunna avvika från fast rättspraxis avseende de situationer i vilka gränsvärdet på 10 procent av omsättningen i artikel 15.2 i förordning nr 17 ska beräknas i förhållande till omsättningen hos samtliga företag som är medlemmar i en företagssammanslutning, utifrån omständigheterna i målet har fastställt fyra kriterier som den kvalificerat som ”särskilda omständigheter”. Det handlar om situationer där den berörda företagssammanslutningen har till huvudsakligt uppdrag att försvara och tillvarata sina medlemmars intressen, där det konkurrensbegränsande avtalet i fråga avser den verksamhet som sammanslutningens medlemmar utövar och inte sammanslutningens verksamhet, där avtalet har ingåtts till fördel för medlemmarna i denna sammanslutning och där medlemmarna själva deltagit i den berörda konkurrensbegränsande samverkan.

101 Enligt FNSEA, FNB, FNPL och JA är, för det första, tre av dessa kriterier som regel uppfyllda när det rör sig om en företagssammanslutning. För det andra visar inte de lokala avtalen och de aktioner som vissa grupper av uppfödare ägnat sig åt enligt punkt 323 i den överklagade domen att samtliga aktiva medlemmar i dessa sammanslutningar samarbetade på nötköttsmarknaden, utan endast att vissa av dem gjorde det. Den slutsats som förstainstansrätten drog kan således inte motiveras av att det förelåg ett objektiva samband mellan nämnda sammanslutningar och samtliga deras medlemmar och grundar sig inte på medlemmarnas indirekta medverkan i den konkurrensbegränsande samverkan som avses i förevarande mål.

- 102 Dessa argument bygger på en felaktig tolkning av den överklagade domen och kan inte godtas.
- 103 I punkt 319 i nämnda dom har förstainstansrätten nämligen identifierat nya särskilda omständigheter som är relevanta när företagssammanslutningar begår överträdelser och som utgör tillägg till dem som redan har erkänts i rättspraxis. I punkterna 320–323 i den överklagade domen prövade förstainstansrätten däremot om någon av dessa särskilda omständigheter var relevanta för klagandeorganisationerna i förevarande fall, i syfte att avgöra huruvida gränsvärdet på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17 skulle fastställas utifrån omsättningen hos sammanslutningarnas medlemmar eller utifrån omsättningen hos sammanslutningarna.
- 104 Domstolen påpekar dels att FNSEA, FNB, FNPL och JA inte har ifrågasatt förstainstansrättens konstateranden avseende dessa sammanslutningar i punkterna 320–322 i den överklagade domen, dels, såsom redan har påpekats ovan i punkt 59, att bedömningen av de faktiska omständigheterna och bevisningen inte utgör – utom i det fall då uppgifter som underställts förstainstansrätten har missuppfattats – en rättsfråga som i sig är underställd domstolens kontroll i ett mål om överklagande (se dom av den 19 september 2001 i mål C-104/00 P, DKV mot harmoniseringsbyrån, REG 2001, s. I-7561, punkt 22, och av den 13 mars 2008 i mål C-125/06 P, kommissionen mot Infront WM, REG 2008, s. I-1451, punkt 57). I förevarande fall har det inte gjorts gällande att det rör sig om en missuppfattning av de faktiska omständigheterna.
- 105 Enligt FNCBV är två av de fyra kumulativa kriterier som förstainstansrätten har fastställt inte uppfyllda i FNCBV:s fall. Organisationen har i första hand gjort gällande att undertecknandet av avtalet av den 24 oktober 2001 inte intresserade medlemmarna över huvud taget, eftersom avtalet innebar att klausulen om rekommenderade minimiinköpspriser på boskap hävdes. Avtalet stred således mot medlemmarnas intressen. Undertecknandet av nämnda avtal gjorde det inte heller möjligt att häva blockaden av slakterierna, eftersom dessa blockader fortsatte, såsom framgår av kommissionens utredningsakt. Att medlemmarna i nämnda organisation saknade intresse av att avtalet av den 24 oktober 2001 undertecknades bekräftas vidare av det ringa antal lokala avtal som kommissionen har åberopat.

106 FNCBV:s självständiga ställning i förhållande till sina medlemmar synliggörs inte bara av att den saknar möjlighet att binda sina medlemmar, utan även av det begränsade antal lokala avtal som ingåtts efter avtalet av den 24 oktober 2001.

107 Detta argument kan inte godtas.

108 Eftersom det enbart ankommer på förstainstansrätten att bedöma de faktiska omständigheterna, ankommer det inte på domstolen att pröva huruvida det var med rätta som förstainstansrätten, i punkt 322 i den överklagade domen, fann att avtalet av den 24 oktober 2001 hade ingåtts direkt till förmån för FNCBV:s basmedlemmar och, i punkt 323 i nämnda dom, att avtalet genomfördes särskilt genom ingåendet av lokala avtal mellan, å ena sidan, jordbrukarnas organisationer på departementsnivå och lokalföreningar och, å den andra, slakteriföretag.

109 FNCBV har vidare gjort gällande att varken kommissionen eller förstainstansrätten har visat att det var omöjligt att rikta kommissionsbeslut mot de företag som var medlemmar i klagandeorganisationerna, på så sätt att böter ålades medlemmarna individuellt. Enligt FNCBV framgår det av punkt 5 c i riktlinjerna att kommissionen inte kan ålägga sammanslutningen böter, motsvarande den totala summan av de böter som den skulle ha ålagt dess medlemmar, annat än när det är omöjligt att ålägga medlemmarna individuella böter. I den mån kommissionen och förstainstansrätten inte har motiverat varför de lagt den sammanlagda omsättningen hos medlemmarna i klagandeorganisationerna till grund för beräkningen av deras böter, är den överklagade domen rättsstridig och bör upphävas.

- 110 Domstolen konstaterar att FNCBV har gjort gällande att punkt 5 c i riktlinjerna har åsidosatts först i överklagandet. Påståendet utgörs således enligt artikel 42.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i samma regler är tillämplig i mål om överklagande, en ny grund som inte får åberopas under rättegången, såvida den inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.
- 111 Härav följer att överklagandet, såvitt avser FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s tredje grund samt FNCBV:s femte grundens första delgrund, i vissa delar inte kan upptas till sakprövning och i övriga delar saknar fog.
- 112 FNCBV har genom sin femte grundens andra delgrund gjort gällande att de skäl som anges i punkt 320 och följande punkter i den överklagade domen strider mot dem som anges i punkt 341 och följande punkter i samma dom, vilka rör tillämpningen av förbudet mot kumulation av sanktionsåtgärder.
- 113 Förstainstansrätten lade nämligen i punkt 341 i den överklagade domen tonvikten på organisationernas undertecknande, delaktighet i, ansvar för, individuella roll i och till och med genomförande av avtalet av den 24 oktober 2001, för att motivera att sanktionsåtgärder vidtogs mot dem och inte deras medlemmar. I punkt 320 och följande punkter lades tonvikten däremot vid det faktum att avtalet inte rörde klagandeorganisationernas verksamhet, att de vidtagna åtgärderna inte påverkade dem, att avtalet i fråga hade ingåtts direkt till förmån för medlemmarna i dessa organisationer och slutligen att det var medlemmarna som genomförde avtalet.

- 114 Förstainstansrätten förde därför två motstridiga resonemang i sin motivering som syftar till att, i det första fallet, visa att klagandeorganisationerna spelade en direkt och aktiv roll vid ingåendet och genomförandet av avtalet av den 24 oktober 2001 och, i det andra fallet, att bekräfta att organisationerna i fråga bara var de synliga bärarna av medlemmarnas handlingar.
- 115 Genom att i punkt 341 i den överklagade domen slå fast att klagandeorganisationerna personligen hade deltagit i de överträdelser mot vilka sanktionsåtgärder vidtogs genom det angripna beslutet, godtogs dessutom underförstått att det i förevarande fall inte var motiverat att beräkna gränsvärdet på 10 procent av omsättningen i artikel 15.2 i förordning nr 17 på grundval av medlemmarnas omsättning.
- 116 Republiken Frankrike anser att förstainstansrättens påstående i punkt 343 i den överklagade domen, att inga sanktionsåtgärder hade vidtagits genom det angripna beslutet mot klagandeorganisationernas basmedlemmar, strider mot resonemanget i punkt 319 i samma dom, nämligen att det var motiverat att beakta medlemmarnas omsättning vid beräkningen av gränsvärdet på 10 procent med hänsyn till att avtalet av den 24 oktober 2001 ingicks direkt till förmån för nämnda medlemmar och i samarbete med dessa.
- 117 Dessa påstådda motsägelser i motiveringen grundar sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen. Överklagandet kan således inte vinna bifall på FNCBV:s femte grunds andra delgrund.
- 118 Domstolen konstaterar att förstainstansrätten, för att avgöra huruvida gränsvärdet på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17 skulle beräknas utifrån den sammanlagda omsättningen för medlemmarna i klagandeorganisationerna, i punkterna 320–323 i den överklagade domen nämligen prövade om de särskilda omständigheter som anges i punkt 319 i denna dom var relevanta för de sistnämnda, det vill säga om den överträdelse som organisationerna gjort sig skyldiga till rörde medlemmarnas verksamhet och om organisationerna hade genomfört den konkurrensbegränsande samverkan i fråga direkt till förmån för sina medlemmar och i samarbete med dessa.

Förstainstansrätten fick därmed utreda klagandeorganisationernas uppgift, fastställa den verksamhet som avsågs i avtalet av den 24 oktober 2001 samt vilka som drog fördel av avtalet och hur det genomfördes.

119 I punkterna 341–345 i den överklagade domen underkände förstainstansrätten påståendet att kommissionen hade åsidosatt principen om förbud mot kumulation av påföljder. Förstainstansrätten slog i det avseendet fast att den sanktionsåtgärd som ålagts respektive klagandeorganisation hade ålagts på grund av respektive organisations egen delaktighet i och ansvar för överträdelsen. Samtliga klagandeorganisationer hade nämligen deltagit i överträdelsen, även om det skett till olika grad och med större eller mindre engagemang. Vidare fann förstainstansrätten att det angripna beslutet inte innebar att flera sanktionsåtgärder vidtogs mot en och samma organisation eller samma personer för samma överträdelse, eftersom det inte innebar att organisationernas direkta och indirekta basmedlemmar ålades sanktionspåföljder.

120 Förstainstansrätten motiverade inte sin dom på ett motsägelsefullt sätt när den, på grundval av sitt resonemang, i punkt 324 i den överklagade domen, fann att det för att beräkna gränsvärdet på 10 procent i artikel 15.2 i förordning nr 17 var motiverat att beakta omsättningen för klagandeorganisationernas basmedlemmar och, i punkt 344 i samma dom, att det inte förelåg någon identitet mellan regelöverträdarna, eftersom sanktionsåtgärder inte vidtagits i det angripna beslutet mot samma enheter eller personer mer än en gång för samma faktiska omständigheter.

- 121 Överklagandet kan således inte vinna bifall på FNCBV:s femte grunds andra delgrund.
- 122 FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s tredje grund samt FNCBV:s femte grund ska följaktligen underkännas helt.

FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s fjärde grund: Påstående om att förstainstansrätten har åsidosatt förbudet mot kumulation av sanktionsåtgärder och proportionalitetsprincipen, genom att ålägga var och en av dessa organisationer olika böter som beräknats utifrån den sammanlagda omsättningen för deras gemensamma medlemmar

- 123 FNSEA, FNB, FNPL och JA har under sin fjärde grund gjort gällande att förstainstansrätten inte kunde ålägga både FNSEA och dess tre underorganisationer, vars aktiva medlemmar på köttmarknaden är gemensamma, särskilda böter utan att åsidosätta förbudet mot kumulation av sanktionsåtgärder och proportionalitetsprincipen och utan att motsäga sig själv. Förstainstansrätten borde ha fastställt att ingen av de fyra organisationerna hade ett självständigt intresse i förhållande till dem som deras gemensamma medlemmar och de övriga tre organisationerna hade och borde inte ha godkänt den beräkningsmetod som kommissionen använt på var och en av dessa organisationer och som grundade sig på den sammanlagda omsättningen för nämnda medlemmar.
- 124 Organisationerna ovan har gjort gällande att förstainstansrätten, som motiv till denna kumulation av sanktionsåtgärder, beaktade var och en av dessa fyra organisationer i deras generella sammanhang, det vill säga i deras egenskap av självständiga juridiska personer med en egen budget och egna intressen. Som motiv till att inte överskrida gränsvärdet beaktades däremot var och en av dessa organisationer i det särskilda sammanhang i vilket avtalet av den 24 oktober 2001 ingicks, det vill säga i egenskap av fyra organisationer som samtliga handlade i ett och samma intresse, nämligen i deras gemensamma medlemmars intresse vilka var aktiva på köttmarknaden. De fyra organisationerna anser att endast en organisation, antingen FNSEA eller FNB, som

båda omfattade samtliga gemensamma medlemmar, kunde ha påförts en sanktionsåtgärd med beaktande av nämnda medlemmars ekonomiska styrka, och att den sanktionsåtgärd som de tre övriga organisationerna påförts borde ha beräknats enbart utifrån organisationernas egna inkomster.

125 Republiken Frankrike anser att kommissionen har överskattat de fyra klagandeorganisationernas ekonomiska styrka i den mån flera av dem kan ha gemensamma basmedlemmar. Det faktum att omsättningen hos medlemmarna i var och en av dessa fyra klagandeorganisationer beaktades vid beräkningen av gränsvärdet för deras respektive böter innebär med nödvändighet att de har ålagts oproportionerligt höga böter.

126 Dessa argument, som samma klagandeorganisationer anförde redan i förstainstansrätten, underkändes av förstainstansrätten i punkterna 340–346 i den överklagade domen.

127 Förstainstansrätten erinrade nämligen först om den rättspraxis enligt vilken tillämpningen av principen *non bis in idem* underkastas ett tredubbelt krav på identitet mellan de faktiska omständigheterna, att det är fråga om en och samma regelöverträdare och att det är ett och samma rättsliga intresse som skyddas. Denna princip innebär alltså ett förbud mot att sanktionsåtgärder vidtas mot samma person mer än en gång för samma rättsstridiga beteende i syfte att skydda samma rättsliga intresse. Därefter konstaterade förstainstansrätten att kommissionen i förevarande fall hade vidtagit sanktionsåtgärder med anledning av var och en av klagandeorganisationernas delaktighet i respektive ansvar för överträdelsen.

- 128 Förstainstansrätten slog därefter fast att det förhållandet att FNB, FNPL och JA är medlemmar i FNSEA inte innebär att sanktionsåtgärder vidtagits mot dessa organisationer flera gånger för samma överträdelse. Dessa organisationer utgör nämligen oberoende juridiska personer, som har separata budgetar och ändamål vilka inte alltid överensstämmer. De genomför således sina respektive föreningsaktioner för att tillvarata sina egna och specifika intressen.
- 129 Det framgår av rättspraxis att det faktum att omsättningen för en företagsammanslutnings medlemmar beaktas vid fastställandet av gränsvärdet på 10 procent inte innebär att dessa ålagts böter eller att sammanslutningen i fråga ens är skyldig att övervältra kostnaderna för böterna på sina medlemmar (se förstainstansrättens dom i de ovannämnda förenade målen CB och Europay mot kommissionen, punkt 139). Med stöd av denna rättspraxis slog förstainstansrätten slutligen fast, i punkt 343 i den överklagade domen, att eftersom inga sanktionsåtgärder vidtagits i det angripna beslutet mot de individuella jordbruksföretagare som är indirekta medlemmar i klagandeorganisationerna, kan hinder inte anses ha förelegat för kommissionen att vidta sanktionsåtgärder gentemot var och en av organisationerna individuellt, på den grunden att basmedlemmarna i FNB, FNPL och JA också är medlemmar i FNSEA.
- 130 Det var således med rätta som förstainstansrätten, i punkt 344 i den överklagade domen, slog fast att det inte förelåg någon identitet mellan regelöverträdarna, eftersom sanktionsåtgärder inte vidtagits i det angripna beslutet mot samma enheter eller personer mer än en gång för samma faktiska omständigheter. Den fann att varken principen *non bis in idem* eller proportionalitetsprincipen hade kränkts, eftersom klagandeorganisationerna inte hade ålagts dubbla böter för en och samma överträdelse.
- 131 Överklagandet kan således inte vinna bifall på FNSEA:s, FNB:s, FNPL:s och JA:s fjärde grund.

FNCBV:s sjätte grund för yrkandet om nedsättning av de böter som ålagts

- 132 FNCBV har under sin sjätte grund gjort gällande att förstainstansrätten åsidosatte artikel 15.2 i förordning nr 17 genom att fastställa organisationens böter till 360 000 euro, vilket motsvarar nästan 20 procent av dess omsättning, det vill säga summan av dess intäkter, trots att det i denna bestämmelse föreskrivs en högsta gräns för böterna på 10 procent av omsättningen för de företag som gjort sig skyldiga till överträdelse.
- 133 Eftersom denna grund bygger på antagandet att kommissionen inte hade rätt att beakta omsättningen för klagandeorganisationernas medlemmar för att kontrollera att böterna inte överskred det gränsvärde på 10 procent av omsättningen som föreskrivs i artikel 15.2 i förordning nr 17, kan överklagandet inte vinna bifall på denna grund. Antagandet är nämligen, av de skäl som anges ovan i punkterna 92–111, felaktigt.
- 134 Då överklagandet inte kan vinna bifall på någon av klagandeorganisationernas grunder ska talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 135 Enligt artikel 122 första stycket i domstolens rättegångsregler ska domstolen, när överklagandet inte vinner bifall, besluta om rättegångskostnaderna. Enligt artikel 69.2 i samma rättegångsregler, som enligt artikel 118 i samma rättegångsregler är tillämplig i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.
- 136 Kommissionen har yrkat att klagandeorganisationerna ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klagandeorganisationerna har tappat målet ska de förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.
- 137 Republiken Frankrike ska bära sin rättegångskostnad.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) **Överklagandena ogillas.**
- 2) **Coop de France bétail et viande, tidigare Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), Fédération nationale bovine (FNB), Fédéra-**

tion nationale des producteurs de lait (FNPL) och Jeunes agriculteurs (JA) ska ersätta rättegångskostnaderna.

3) Republiken Frankrike ska bära sin rättegångskostnad.

Underskrifter